

ΓΝΩΜΗ Γ 13 /2022

(του αρ. 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011)

Στην Αθήνα σήμερα 23 Αυγούστου 2022, ημέρα Τρίτη και ώρα 9:30 π.μ. στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κορνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

- 1. Προεδρεύων:** Αδάμ Καραγλάνης, Αντιπρόεδρος
- 2. Μέλη:** Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)
Μαρία Στυλιανίδου (μέσω τηλεδιάσκεψης)
Ερωφίλη Χριστοβασίλη
Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης (μέσω τηλεδιάσκεψης)
Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, Π.Ε. Διοικητικού –Οικονομικού.

Εισηγήτριες: Μίνα Καλογρίδου, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Μελετών και Γνωμοδοτήσεων της Αρχής,

Αθανασία Τσιτλακίδου, Πολιτικός Μηχανικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., Αυτοτελές Γραφείο Θεσ/νίκης.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστησαν οι δύο εισηγήτριες (η κα Τσιτλακίδου δια τηλεδιασκέψεως) καθώς και δύο εκπρόσωποι του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (δια τηλεδιασκέψεως), οι οποίοι και αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Αρχής.

Θέμα: Διατύπωση γνώμης της Αρχής σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ' υποπερ. (γγ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, επί σχεδίου Κοινής Απόφασης των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών με θέμα: «Καθορισμός τρόπου υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) απολογιστικά».

Ι. Με το από 29.07.2022 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (αρ. πρωτ. εισερχομένου ΕΑΑΔΗΣΥ 4175/29-07-2022), διαβιβάσθηκε στην Αρχή σχέδιο Κοινής Απόφασης των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών και διατυπώθηκε αίτημα περί παροχής σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει.

II. Η υπό εξέταση ρύθμιση

Το υποβληθέν στην Αρχή σχέδιο Κοινής Απόφασης των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών έχει ως εξής:

Καθορισμός τρόπου υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) απολογιστικά.

Οι Υπουργοί Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών

Έχοντας υπ' όψιν τις διατάξεις:

1. Του άρθρου 152 του ν. 4938/2022 «Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών και λοιπές διατάξεις» (Α' 109).
2. Του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ/τος 63/2005 (Α' 98), όπως αυτό διατηρήθηκε σε ισχύ με την παράγραφο 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης.» (Α' 133).
3. Του π.δ/τος 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών.» (Α' 121).
4. Του π.δ/τος 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών.» (Α' 2).
5. Του π.δ/τος 68/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρώτριας Υπουργού και Υφυπουργών.» (Α' 155).
6. Τις διατάξεις του ν. 2690/1999 «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας» (Α' 45)
7. Του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις (Α' 184)».
8. Των άρθρων 20, 23, 77, 79 και 80 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143), όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4337/2015 (Α' 129).
9. Του π.δ. 123/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών» (Α' 151), σε συνδυασμό με το άρθρο 14 του π.δ. 84/2019 (Α' 123) καθώς και του π.δ. 46/2021 «Τροποποίηση του π.δ. 123/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου υποδομών και Μεταφορών» (Α' 151)» (Α' 119).
10. Του π.δ. 142/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 181), σε συνδυασμό με το άρθρο 1 του π.δ. 84/2019 (Α' 123) και με το π.δ. 47/2021 (Α' 121).
11. Του π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους – Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119).
12. Την υπ' αριθμ./-...-2022 Έκθεση Δημοσιονομικών Επιπτώσεων της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, από την οποία προκύπτει ότι από την έκδοση της παρούσας προκαλείται/δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού
13. Την ανάγκη καθορισμού του τρόπου υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) απολογιστικά , για περιορισμένο χρονικό διάστημα και για όσο καιρό διαρκεί η ενεργειακή κρίση, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Τρόπος υπολογισμού αξίας ασφάλτου

1.α. Η τιμή της ασφάλτου λαμβάνεται από το ημερήσιο δελτίο Τιμών Διυλιστηρίου της Γεν. Γραμματείας Εμπορίου & Προστασίας Καταναλωτή (<http://oil.gge.gov.gr>) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων κατά την ημέρα της ενσωμάτωσης του ασφαλτομίγματος στο έργο. Η τιμή αυτή θα προσαιζάνεται με τους αναλογούντες φόρους και λοιπές επιβαρύνσεις, όπως προσδιορίζονται από το Υπουργείο Οικονομικών.

1.β Για κάθε εργασία που περιλαμβάνεται στο Τιμολόγιο μελέτης για την οποία έγινε η απομείωση για την δαπάνη της ασφάλτου, και για το χρονικό διάστημα μετά την 1η.1.2022, εφόσον η προμήθεια των ανωτέρω υλικών έλαβε χώρα μετά την ημερομηνία αυτή και έως την 6η.12.2022, συντάσσεται Πρωτόκολλο Υπολογισμού Απολογιστικής Δαπάνης Ασφάλτου, το οποίο εγκρίνεται από την αρμόδια Υπηρεσία και συνοδεύει τις Πιστοποιήσεις Εργασιών ή τους λογαριασμούς.

1.γ Το Πρωτόκολλο Υπολογισμού Απολογιστικής Δαπάνης Ασφάλτου περιλαμβάνει τις ποσότητες ασφαλτομίγματος που διαστρώθηκαν σε συγκεκριμένες ημερομηνίες με βάση το ημερολόγιο του έργου, την ποσότητα ασφάλτου που αντιστοιχεί στις ημερησίως διαστρωθείσες ποσότητες ασφαλτομίγματος με βάση τις εγκεκριμένες μελέτες σύνθεσης, και τις τιμές ασφάλτου από το ημερήσιο δελτίο Τιμών Διυλιστηρίου της Γεν. Γραμματείας Εμπορίου & Προστασίας Καταναλωτή (<http://oil.gge.gov.gr>) κατά την ημέρα της ενσωμάτωσης των επιμέρους ποσοτήτων ασφαλτομίγματος στο έργο.

β. Το ποσοστό του εμπορικού κέρδους ορίζεται ίσο με 10% επί της τιμής της ασφάλτου.

γ. Η τελικά προκύπτουσα αξία της ασφάλτου, προσαυξάνεται επίσης με το ποσοστό για γενικά έξοδα και εργολαβικό όφελος (ΓΕ και Ο Ε) 18% ή 28%, επί του οποίου εφαρμόζεται η έκπτωση της εργολαβίας (μέση τεκμαρτή έκπτωση της εργολαβίας), σύμφωνα με το άρθρο 154 του ν. 4412/2016 (Α' 147).

2.α. Ο προσδιορισμός της ποσότητας ασφάλτου της ασφαλικής στρώσης προκύπτει από τα ποσοστά της ασφάλτου, όπως αυτά προσδιορίζονται από: i) την εγκεκριμένη αρμοδίως μελέτη σύνθεσης και (ii) το πάχος της ασφαλικής στρώσης, όπως αυτό ορίζεται συμβατικά. Η προκύπτουσα ποσότητα της ασφάλτου θα προσαυξάνεται κατά 1% για τις απώλειες κατά τη διακίνηση και την ενσωμάτωσή της στο έργο.

β. Τα ποσοστά της ασφάλτου και το πάχος της ασφαλικής στρώσης επαληθεύονται από τον ποιοτικό και τον ποσοτικό έλεγχο κατά το στάδιο κατασκευής του έργου.

γ. Τυχόν αποκλίσεις του ποσοστού ασφάλτου και του πάχους στρώσης από τα όρια που καθορίζονται στις συμβατικές μελέτες, δε λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό της ποσότητας της ασφάλτου.

3. Όλα τα ανωτέρω περιλαμβάνονται σε Πρωτόκολλο Υπολογισμού Αξίας Ασφάλτου, από το οποίο και μεταφέρονται στη σχετική πιστοποίηση ή λογαριασμό. Η δαπάνη μεταφοράς της ασφάλτου από τα διυλιστήρια στον τόπο παραγωγής του ασφαλτομίγματος, περιλαμβάνεται στο αντίστοιχο άρθρο ασφαλικής στρώσης του ενιαίου τιμολογίου που επισημαίνεται με αστερίσκο και υπολογίζεται στην τιμή του άρθρου, όπως επίσης και η δαπάνη μεταφοράς ασφαλτομίγματος από τη μονάδα παραγωγής στον τόπο ενσωμάτωσης.

Άρθρο 2

Τρόπος υπολογισμού αξίας του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE)

1.α. Η τιμή του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) εξάγεται από την αναγραφόμενη τιμή του φορολογικού παραστατικού κτήσης του υλικού από τον ανάδοχο υπό τον όρο της ενσωμάτωσής του στο έργο, με την προϋπόθεση ότι έχει προσκομίσει επιπλέον τουλάχιστον δύο (2) προσφορές προμήθειας υλικού με συγκρίσιμες τιμές, βάση των προδιαγραφών της εγκεκριμένης μελέτης.

β. Η τελικά προκύπτουσα αξία του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) ή/και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE), προκύπτει με τη σύνταξη κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών. Η εξακρίβωση του κόστους γίνεται από επιτροπή, που συγκροτείται από τη διευθύνουσα υπηρεσία και αποτελείται από τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους, που έχουν την αντίστοιχη ικανότητα. Στα μέλη της επιτροπής δεν περιλαμβάνεται ο επιβλέπων το έργο τεχνικός υπάλληλος. Αν δεν επαρκεί το τεχνικό προσωπικό, η επιτροπή συγκροτείται και από τεχνικούς υπαλλήλους, που υπηρετούν σε φορείς της παρ. 1 άρθρο 14 ν. 4270/2014 (Α' 143). Η Προϊσταμένη Αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση, να συγκροτήσει άλλη επιτροπή από

τεχνικούς υπαλλήλους για την επιβεβαίωση του κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών. Στοιχεία που έχουν προκύψει για τον κανονισμό της τιμής του ίδιου υλικού του ίδιου φορέα κατασκευής του έργου ή άλλων φορέων του δημόσιου τομέα αποτελούν τεκμήριο για τον κανονισμό τιμών. Η προκύπτουσα τιμή προσαυξάνεται επίσης με το ποσοστό για γενικά έξοδα και εργολαβικό όφελος (ΓΕ και Ο Ε) 18%, επί του οποίου εφαρμόζεται η έκπτωση της εργολαβίας (μέση τεκμαρτή έκπτωση της εργολαβίας), σύμφωνα με το άρθρο 154 του ν. 4412/2016 (Α' 147).

2.α. Ο προσδιορισμός της ποσότητας του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) προκύπτει σύμφωνα με τη μονάδα μέτρησης του εγκεκριμένου τιμολογίου δημοπράτησης, όπως αυτά προσδιορίζονται από την εγκεκριμένη μελέτη.

β. Η ποσότητα των ενσωματούμενων υλικών του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) επαληθεύονται από τον ποιοτικό και τον ποσοτικό έλεγχο κατά το στάδιο κατασκευής του έργου.

3. Όλα τα ανωτέρω περιλαμβάνονται σε Πρωτόκολλο Υπολογισμού Αξίας των ενσωματούμενων υλικών του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) -που συντάσσεται μετά την έγκριση αποδοχής των υλικών - από το οποίο και μεταφέρονται στη σχετική πιστοποίηση ή λογαριασμό.

Άρθρο 3

Απαραίτητα Δικαιολογητικά για την εκτέλεση των εργασιών

1. Ορίζουμε ως πρόσθετα δικαιολογητικά, για την πληρωμή των λογαριασμών δημοσίων έργων που περιέχουν δαπάνη ασφάλτου, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) τα εξής:

(i) μελέτη σύνθεσης ασφαλτομίγματος, εγκεκριμένη από την Αναθέτουσα Αρχή και (ii) τα νόμιμα αποδεικτικά προμήθειας ασφάλτου ή ασφαλτομίγματος, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) σύμφωνα με τον φορολογικό νόμο, τα οποία αφορούν σε ημερομηνία προγενέστερη της εκτέλεσης της σχετικής εργασίας και έχουν εκδοθεί στο όνομα του αναδόχου ή των μελών της ανάδοχου κοινοπραξίας ή του νομίμου προμηθευτή, βάση της εγκριθείσας μελέτης σύνθεσης ασφαλτομίγματος ή της ενσωμάτωσης των υλικών στο έργο.

β. Περαιτέρω, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητήσουν την προσκόμιση οποιουδήποτε συμπληρωματικού δικαιολογητικού στοιχείου για τη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου.

γ. Η επιπλέον δαπάνη των υλικών που καταλαμβάνονται από την παρούσα, σε σχέση με τη προϋπολογισθείσα, η οποία προκύπτει κατά την εκτέλεση του έργου από ενδεχόμενη αύξηση της τιμής της ασφάλτου ή της ποσότητας της ασφάλτου, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE), στις προβλεπόμενες από το νόμο περιπτώσεις (εκτέλεση επιπλέον εργασιών στο πλαίσιο ανάλωσης απροβλέπτων, σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης, κ.λπ.), καλύπτεται από τις εγκεκριμένες για το έργο πιστώσεις, ως ορίζεται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 152 του ν. 4938/2022 (Α' 109)

δ. Η προϋπολογισθείσα αξία των υλικών που θα αποζημιώνονται απολογιστικά ως ανωτέρω, θα αφαιρείται από το άρθρο της αντίστοιχης εργασίας του εγκεκριμένου τιμολογίου σύμφωνα με την τιμή του υλικού κατά τον χρόνο δημοπράτησης του έργου. Η συμβατική τιμή του σχετικού άρθρου του εγκεκριμένου τιμολογίου θα μειωθεί κατά το ποσό της αξίας του υλικού με την σύνταξη ΠΚΤΜΝΕ και ΑΠΕ και στον ανάδοχο καταβάλλεται ακέραια η αξία του υλικού που ενσωματώθηκε μετά τον υπολογισμό της χορηγηθείσας έκπτωσης επί των Γ.Ε. & Ο.Ε..

Άρθρο 4

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς της απόφασης αυτής αρχίζει από την δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης και αφορά προμήθειες ασφάλτου, πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) που έχουν λάβει χώρα από την 1^η-1-2022.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Αθήνα, ... Ιουλίου 2022

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

III. Αρμοδιότητα Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011: «2. Η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: [...] γ) Γνωμοδοτεί για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις και συμμετέχει στις οικείες νομοπαρασκευαστικές επιτροπές. Τα αρμόδια όργανα οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της Αρχής. Ειδικότερα: [...] γγ) Οι λοιπές κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση νόμου, εξαιρουμένων των προκηρύξεων, καθώς και οι κανονισμοί άλλων δημοσίων οργάνων και αναθετουσών αρχών, όπως ιδίως οι κανονισμοί που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 5 παρ. 3 του ν.2286/1995, συμπεριλαμβανομένων των κανονισμών εσωτερικής λειτουργίας των κατά περίπτωση αρμόδιων ελεγκτικών διοικητικών οργάνων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, κατά το μέρος που οι εν λόγω πράξεις και κανονισμοί ρυθμίζουν θέματα δημοσίων συμβάσεων, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής.

Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της παρούσας περίπτωσης ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα(30) ημερών από την περιέλευση των ανωτέρω σχεδίων διατάξεων στην Αρχή, με μέριμνα του οικείου οργάνου. Μετά την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας οι σχετικές πράξεις μπορούν να εκδοθούν και χωρίς τη γνώμη της Αρχής."

Στο βαθμό που το ως άνω σχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης περιλαμβάνει ρυθμίσεις που αφορούν δημόσιες συμβάσεις έργων, εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Αρχής για παροχή σύμφωνης γνώμης κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011.

IV. Συναφείς διατάξεις

1. Το σύνολο των διατάξεων του ν. **4412/2016** και, ειδικότερα :

- Το άρθρο 6 «Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» παρ. 7 «Όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις έργων, κατά τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας λαμβάνονται υπόψη το κόστος των έργων, καθώς και η συνολική εκτιμώμενη αξία των αγαθών και υπηρεσιών που τίθενται στη διάθεση του εργολάβου από τις αναθέτουσες αρχές, εφόσον είναι αναγκαία για την εκτέλεση των έργων. Επίσης, στην εκτιμώμενη αξία της δημόσιας σύμβασης έργου συμπεριλαμβάνονται τα γενικά έξοδα και όφελος της περίπτωσης θ' της παρ. 7 του άρθρου 53, η ρήτρα του άρθρου 149 και το κούδύλιο της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 156. [...]

-Το άρθρο 126 «Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών στις δημόσιες συμβάσεις έργων: Μειοδοσία στο ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους για εκτέλεση απολογιστικών εργασιών»

«1.Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται με μειοδοσία μόνο επί του ποσοστού γενικών εξόδων και οφέλους για εκτέλεση απολογιστικών εργασιών, μόνο στην περίπτωση έργων **με εκτιμώμενη αξία απολογιστικών εργασιών που δεν υπερβαίνει τις διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) ευρώ χωρίς το ΦΠΑ** και, ιδίως όταν είναι ιδιαίτερα δύσκολο να τιμολογηθούν, σε δοκιμαστικές

εργασίες και έρευνες και σε αρχαιολογικές εργασίες. Τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπουν το συνολικό ύψος προϋπολογισμού των δαπανών και τα τεχνικά στοιχεία του έργου(σχέδια, περιγραφές κ.λπ..).[...]

- Το άρθρο 132 «Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους (άρθρο 72 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)»

«1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...γ) όταν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα) η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από μια επιμελή αναθέτουσα αρχή,

ββ) η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης,

γγ) οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας πλαίσιο.

Οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν πρέπει να αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου,[...]

ε) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της αξίας τους, δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παρ. 4.

Οι αναθέτουσες αρχές που τροποποιούν μία σύμβαση στις περιπτώσεις των περιπτώσεων β` και γ` δημοσιεύουν σχετική γνωστοποίηση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης. Η γνωστοποίηση αυτή περιέχει τις πληροφορίες που προβλέπονται στο Μέρος Ζ` του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α` και δημοσιεύεται, σύμφωνα με το άρθρο 65.

2. Χωρίς να απαιτείται επαλήθευση αν τηρούνται οι προϋποθέσεις των περιπτώσεων α` έως δ` της παρ. 4, οι συμβάσεις μπορεί να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, σύμφωνα με το παρόν Βιβλίο, εφόσον η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη και των δύο ακόλουθων τιμών:

α) των κατώτατων ορίων του άρθρου 5, και

β) του δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις υπηρεσιών και προμηθειών και του 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις έργων.

Η τροποποίηση δεν μπορεί να μεταβάλει τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων.

3. Για τον υπολογισμό της τιμής που προβλέπεται στην παρ. 2 και στις περιπτώσεις β` και γ` της παρ. 1, όταν η σύμβαση περιλαμβάνει ρήτρα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, η αναπροσαρμοσμένη τιμή είναι η τιμή αναφοράς.

4. Η τροποποίηση σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο κατά τη διάρκειά της θεωρείται ουσιώδης κατά την έννοια της περίπτωσης ε` της παρ. 1, εφόσον καθιστά τη σύμβαση ή τη συμφωνία πλαίσιο ουσιωδώς διαφορετική, ως προς τον χαρακτήρα, από την αρχικώς συναφθείσα. Σε κάθε περίπτωση, με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2, μία τροποποίηση θεωρείται ουσιώδης όταν πληροί μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν είχαν αποτελέσει μέρος της αρχικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης, θα είχαν επιτρέψει τη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικώς ή στην αποδοχή άλλης προσφοράς από εκείνη που επελέγη αρχικώς ή θα προσέλκυαν και άλλους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης σύμβασης.

β) η τροποποίηση αλλάζει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο υπέρ του αναδόχου, κατά τρόπο που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή συμφωνία πλαίσιο,

γ) η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το αντικείμενο της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο,

δ) όταν νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο είχε ανατεθεί αρχικώς η σύμβαση σε περιπτώσεις διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στην περίπτωση δ` της παραγράφου 1.

5. Απαιτείται νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με το παρόν Βιβλίο, για τροποποιήσεις των διατάξεων μίας δημόσιας σύμβασης ή μίας συμφωνίας-πλαίσιο κατά τη διάρκειά τους, που είναι διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στις παραγράφους 1 και 2.

6. Στον έλεγχο νομιμότητας υπάγονται οι τροποποιητικές συμβάσεις, εφόσον η κύρια σύμβαση διήλθε από τον προληπτικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν οι τροποποιήσεις δεν έχουν οικονομικό αντικείμενο και δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παραγράφου 4,

β) όταν οι τροποποιήσεις γίνονται κατ' εφαρμογή της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 και της παραγράφου 2 του παρόντος και

γ) όταν μετά τον έλεγχο νομιμότητας της αρχικής σύμβασης αυτή εντάχθηκε σε πρόγραμμα χρηματοδότησης και το συνολικό ποσό της αρχικής σύμβασης δεν υπερβαίνει το εκάστοτε ισχύον όριο ελέγχου για τις συγχρηματοδοτούμενες συμβάσεις.

Στον έλεγχο νομιμότητας υπάγονται και τροποποιητικές συμβάσεις, δυνάμει των οποίων τροποποιείται σύμβαση της οποίας η αρχική αξία υπολειπόταν του εκάστοτε ορίου του ελέγχου, εφόσον με την τροποποίηση αυτή προσαυξάνεται το οικονομικό αντικείμενο τόσο, ώστε η συνολική αξία της σύμβασης να υπερβαίνει το εκάστοτε όριο ελέγχου.»

- Το άρθρο 151 «Επιμετρήσεις»

«[...] 2. Στο τέλος κάθε τμηματικής προθεσμίας, όπως ορίζεται στο χρονοδιάγραμμα της σύμβασης, άλλως στο τέλος κάθε μήνα, εφόσον δεν υφίσταται χρονοδιάγραμμα ή σε άλλη χρονική περίοδο που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, ο ανάδοχος συντάσσει επιμετρήσεις κατά διακριτά μέρη του έργου για τις εργασίες που εκτελέστηκαν το προηγούμενο προβλεπόμενο διάστημα. Η επιμέτρηση περιλαμβάνει για κάθε εργασία συνοπτική περιγραφή της, με ένδειξη του αντίστοιχου άρθρου του τιμολογίου ή των πρωτοκόλλων κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών που εκτελέστηκαν και τα αναγκαία γι' αυτό επιμετρητικά σχέδια, στοιχεία και διαγράμματα, με βάση τα στοιχεία απευθείας καταμέτρησης των εργασιών ή των δηλώσεων της παρ. 3. Οι επιμετρήσεις, συνοδευόμενες από τα αναγκαία επιμετρητικά στοιχεία και σχέδια, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, υποβάλλονται, από τον ανάδοχο στη διευθύνουσα υπηρεσία με δήλωση περί της αλήθειας αυτών. Η υποβολή των επιμετρήσεων αποτελεί προϋπόθεση της τμηματικής πληρωμής του αναδόχου.»

- Το άρθρο 152 «Λογαριασμοί»

«3. [...] Για την πληρωμή εργασιών που αποτελούν συμπληρωματικές ή νέες (υπερσυμβατικές) εργασίες, ο ανάδοχος συντάσσει **χωριστό λογαριασμό μετά από τη συμβατική τακτοποίησή τους**, σύμφωνα με τα άρθρα 155, περί επειγουσών και απρόβλεπτων εργασιών, και 156, περί ειδικών θεμάτων τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους, αυξομειώσεων εργασιών νέων εργασιών.

4. Αν δεν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση, ημιτελείς εργασίες μπορεί να περιληφθούν στον λογαριασμό με αιτιολογημένη εγκριτική απόφαση του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας, αν η φύση τους είναι τέτοια που ενδεχόμενη διακοπή του έργου δεν θα κατέστρεφε την ημιτελή εργασία. Οι εργασίες αυτές καταχωρούνται σε χωριστό μέρος του λογαριασμού και περιλαμβάνονται με προσωρινή τιμή μειωμένη, ώστε να είναι δυνατή η αυτοτελής αποπεράτωση της εργασίας με το υπόλοιπο της προβλεπόμενης τιμής.[...]

6. Στους λογαριασμούς περιλαμβάνονται επίσης, η αναθεώρηση τιμών, αποζημιώσεις κάθε είδους που έχουν εγκριθεί, αντίτιμο απολογιστικών εργασιών που εκτελέστηκαν μέσω της εργολαβίας και κάθε άλλη εγκεκριμένη δαπάνη που καταβάλλεται στον ανάδοχο. Στον λογαριασμό περιλαμβάνεται ακόμη και το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του εργολάβου της περ. 7 της παρ. 7 του άρθρου 53, αν αυτό δεν περιλαμβάνεται στις συμβατικές τιμές, και το σύνολο μειώνεται κατά το ποσοστό έκπτωσης της δημοπρασίας, αν συντρέχει περίπτωση. [...]

7. Οι λογαριασμοί συντάσσονται πάντοτε ανακεφαλαιωτικοί και συνοδεύονται ιδίως, από ανακεφαλαιωτικό συνοπτικό πίνακα των επιμετρήσεων εργασιών που εκτελέστηκαν από την αρχή του έργου, από τα παραστατικά στοιχεία των απολογιστικών εργασιών, από τον πίνακα του υπολογισμού της αναθεώρησης και από τις αποφάσεις που αναγνωρίζουν αποζημιώσεις ή επιβάλλουν ποινικές ρήτρες ή περικοπές ή άλλες απαιτήσεις του εργοδότη. Από κάθε νεότερο λογαριασμό αφαιρούνται τα ποσά που πληρώθηκαν με τους

προηγούμενους λογαριασμούς, καθώς και ποσά που δεν αντιστοιχούν σε επιμετρήσεις ή αφορούν σε λάθη εγκεκριμένων λογαριασμών. [...]

Όταν συντρέχει περίπτωση σύνταξης αρνητικού λογαριασμού είτε ενδιάμεσα κατά την εξέλιξη του έργου είτε και κατά τον τελικό λογαριασμό, αυτός μπορεί να συνταχθεί από τη διευθύνουσα υπηρεσία και το ποσό του πρέπει να καταβληθεί από τον ανάδοχο μέσα σε έναν (1) μήνα από την κοινοποίηση του λογαριασμού σε αυτόν, άλλως καταπίπτουν ισόποσα σε βάρος του οι εγγυητικές επιστολές που έχουν κατατεθεί στον κύριο του έργου, εφόσον δεν υπάρχει ανεξόφλητο εργολαβικό αντάλλαγμα. Αν ασκηθεί ένσταση κατά του αρνητικού λογαριασμού, η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής αναστέλλεται μέχρι την έκδοση απόφασης επ' αυτών.[...]

12. Όλες οι πληρωμές που γίνονται στον ανάδοχο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου, με βάση τους λογαριασμούς, αποτελούν πάντοτε καταβολές έναντι του εργολαβικού ανταλλάγματος που εκκαθαρίζεται μετά την παραλαβή. Σε κάθε πληρωμή προς τον ανάδοχο πραγματοποιούνται κρατήσεις, οι οποίες ανέρχονται σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) στην αξία των εργασιών μετά της αναλογούσας αναθεώρησης.

13. Μετά από τη διενέργεια της παραλαβής και την έγκριση του πρωτοκόλλου παραλαβής, ο ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει «τελικό λογαριασμό». Για τον τελικό λογαριασμό εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του παρόντος. Με την έγκριση του τελικού λογαριασμού εκκαθαρίζονται οι εκατέρωθεν απαιτήσεις από τη σύμβαση εκτέλεσης, εκτός από τις απαιτήσεις που προκύπτουν από μεταγενέστερες διαδικασίες διοικητικής, συμβιβαστικής ή δικαστικής επίλυσης διαφορών.»

-Το άρθρο 153 «Αναθεωρητική περίοδος για τις βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων Εξουσιοδοτικές διατάξεις»

«1. Οι βασικές τιμές των ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων του παρόντος αναθεωρούνται ενιαία για όλη τη Χώρα κατά ημερολογιακό τρίμηνο (αναθεωρητική περίοδος), με βάση τα στοιχεία και δεδομένα της εικοστής (20ής) ημέρας του πρώτου μήνα της περιόδου αυτής. Σε όλη τη διάρκεια της κάθε αναθεωρητικής περιόδου, οι αναθεωρημένες τιμές παραμένουν σταθερές.

2. Οι συμβατικές τιμές κάθε σύμβασης δημόσιου έργου αναθεωρούνται ενιαία για όλη τη Χώρα κατά ημερολογιακό τρίμηνο (αναθεωρητική περίοδος) και με βάση τα στοιχεία και δεδομένα της εικοστής (20ής) ημέρας του πρώτου μήνα της περιόδου αυτής. Σε όλη τη διάρκεια της κάθε αναθεωρητικής περιόδου οι αναθεωρημένες συμβατικές τιμές παραμένουν σταθερές.[...]

5. Ως χρόνος εκκίνησης για τον υπολογισμό της αναθεώρησης κάθε εργολαβικής σύμβασης ορίζεται το ημερολογιακό τρίμηνο μέσα στο οποίο:

α) υποβλήθηκε η προσφορά, αν πρόκειται για σύμβαση, που καταρτίστηκε ύστερα από δημοπρασία ή

β) εκδόθηκε η σχετική εγκριτική απόφαση, αν πρόκειται για σύμβαση που καταρτίστηκε χωρίς δημοπρασία, και υπό τον όρο, ότι η εγκριτική αυτή απόφαση δεν ορίζει άλλον χρόνο.

Οι τιμές της σύμβασης παραμένουν σταθερές για τις εργασίες που εκτελούνται ή που έπρεπε να εκτελεστούν μέσα στο τρίμηνο που θεωρείται χρόνος εκκίνησης και στο αμέσως επόμενο ημερολογιακό τρίμηνο. Κατ' εξαίρεση η σταθερότητα των τιμών περιορίζεται μόνο στο ημερολογιακό τρίμηνο εκκίνησης, όταν πρόκειται για έργα οποιασδήποτε κατηγορίας συνολικού εκτιμώμενου προϋπολογισμού δημοπράτησης ή ανάθεσης ύψους ενός εκατομμυρίου πεντακοσίων χιλιάδων (1.500.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α..[...]

8. Η αναθεώρηση της τιμής κάθε συμβατικού κονδυλίου γίνεται με βάση τα αντίστοιχα **άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών**, που ορίζονται με τα συμβατικά τεύχη. Όταν πρόκειται για κονδύλια που δεν ταυτίζονται με άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων ή σε περιπτώσεις κατ' αποκοπή τιμών ή σύνθετων τιμών τα συμβατικά τεύχη ή τα πρωτόκολλα νέων τιμών καθορίζουν για την αναθεώρησή τους παρεμφερή άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων ή ομάδα τέτοιων κονδυλίων με τα αντίστοιχα βάρη καθενός άρθρου.

9. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται στις συμβάσεις με εργολαβικό αντάλλαγμα άλλο εκτός από χρηματική καταβολή και στις απολογιστικές εργασίες.[...]

10. Τα υλικά που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς θεωρούνται ως μερική εκτέλεση των εργασιών, για τις οποίες προορίζονται και η αναθεώρηση της πιστοποιούμενης αξίας τους γίνεται, όταν πιστοποιούνται, με τους συντελεστές των κονδυλίων στα οποία προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν. Όταν εκτελεσθούν οι

εργασίες, η αναθεώρηση υπολογίζεται μόνο στο υπόλοιπο μέρος της αξίας τους, ύστερα από αφαίρεση της αξίας των υλικών που είχαν πιστοποιηθεί σε προηγούμενη αναθεωρητική περίοδο.[...]

12. Η αξία των υλικών που χορηγούνται από τον φορέα κατασκευής του έργου δεν υπόκειται σε καμιά αναθεώρηση. **Για την αναθεώρηση των τιμών των εργασιών, που ορίζονται στη σύμβαση χωρίς την αξία των υλικών τα αντίστοιχα ποσά Αν και Αο που περιέχονται στον τύπο του παρόντος άρθρου υπολογίζονται, αφού η σχετική ανάλυση συμπληρωθεί με μηδενική την αξία του υλικού.** Αν οι τιμές περιλαμβάνουν την αξία των υλικών, τότε εφαρμόζεται ο ίδιος συντελεστής και στην εκπιπτόμενη αξία του υλικού, εκτός αν ρητά ορίζεται στη σύμβαση άλλος τρόπος υπολογισμού της αναθεώρησης στην εκπιπτόμενη αξία του υλικού.[...]

14. Η αναθεώρηση δεν εφαρμόζεται στα ποσά αποζημιώσεων που αναγνωρίζονται διοικητικά ή δικαστικά, εκτός αν τα ποσά αυτά είναι συνάρτηση τιμών για τις οποίες προβλέπεται στη συγκεκριμένη περίπτωση αναθεώρηση, σύμφωνα με ό,τι προκύπτει από τη σχετική δικαστική απόφαση ή διοικητική πράξη.[...]

20. Η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση συντελεστές που κοινοποιούνται μηχανογραφικά. Στην περίπτωση της παρ. 12, αν δεν δίνονται μηχανογραφικά οι συντελεστές με μηδενική την αξία των υλικών, συντάσσεται ειδικό φύλλο υπολογισμού του συντελεστή. Το ίδιο εφαρμόζεται και σε κάθε περίπτωση, που ο σχετικός συντελεστής δεν δίνεται μηχανογραφικά. Στις περιπτώσεις κονδυλίων αναλύσεων με πληθώρα εξειδικευμένων παραμέτρων ή ποιοτήτων υλικών διαφόρων προελεύσεων ή κυμαινόμενων μέσα στο αυτό άρθρο συντελεστών μεταφοράς, η αναθεώρηση γίνεται με τον μηχανογραφικά κοινοποιούμενο συντελεστή της αντιπροσωπευτικότερης σχετικής περίπτωσης.[...]

23Α. Για έργα που προκηρύσσονται μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας, εφόσον διαπιστωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών ότι υφίσταται μεγάλη απόκλιση από τις τιμές του τριμήνου δημοπράτησης, η οποία αφορά αποκλειστικά σε τιμές υλικών, το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών μπορεί, μέχρι την έκδοση των υπουργικών αποφάσεων των παρ. 5 και 6 του άρθρου 170 και την ενεργοποίηση του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών, να καθορίζει, με απόφασή του, μεμονωμένα συντελεστές αναθεώρησης τιμών υλικών που χρησιμοποιούνται σε έργα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν γίνεται υπέρβαση των ορίων του εκάστοτε ισχύοντος ΜΠΔΣ.

Οι συντελεστές αυτοί καθορίζονται ανεξάρτητα από τα συμβατικά κονδύλια, στα οποία προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν, καθώς και από τα αντίστοιχα άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών, που ορίζονται με τα συμβατικά τεύχη. Τα υλικά για τα οποία καθορίστηκαν συντελεστές αναθεώρησης με βάση την παρούσα δεν υπολογίζονται κατά την εφαρμογή των συντελεστών αναθεώρησης του παρόντος άρθρου ή της παρ. 23 του παρόντος.

Ο συντελεστής αναθεώρησης της αξίας κάθε υλικού καθορίζεται μετά από εισήγηση της υπηρεσίας και προκύπτει από τη μεταβολή της τιμής του υλικού μεταξύ του τριμήνου δημοπράτησης και του τριμήνου ενσωμάτωσής του στο έργο. Η αναθεώρηση εφαρμόζεται κατά το τρίμηνο ενσωμάτωσης στις ποσότητες των υλικών που επιμετρήθηκαν, όπως προβλέπεται, και περιλήφθηκαν νομίμως στον αντίστοιχο λογαριασμό.[...]

-Το άρθρο 154 «Απολογιστικές εργασίες»

«1. Στις περιπτώσεις συμβάσεων έργου, σύμφωνα με το άρθρο 126, περί τρόπου σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών στις δημόσιες συμβάσεις έργων, εφαρμόζονται οι παρ. 2 έως 9.[...]

3. Η παρακολούθηση της δαπάνης και ο απολογισμός της χρήσης των υλικών ή άλλων μέσων που αγοράζονται με δαπάνη του κυρίου του έργου, γίνεται, **όπως ορίζεται με τη σύμβαση.** Στη δαπάνη αυτήν προστίθεται το εργολαβικό ποσοστό μειωμένο κατά την έκπτωση της σχετικής δημοπρασίας.

4. Οι εργοδοτικές επιβαρύνσεις και όλες οι ισχύουσες κρατήσεις ή εισφορές υπέρ τρίτων στη δαπάνη του έργου, εκτός φόρου εισοδήματος και Φ.Π.Α., καταβάλλονται από τον ανάδοχο και αποδίδονται σε αυτόν, με το εργολαβικό ποσοστό, μειωμένο κατά την έκπτωση της δημοπρασίας.[...]

7. Για τις απολογιστικές εργασίες συντάσσεται από τον ανάδοχο επιμέτρηση και απολογισμός της δαπάνης και για την παραλαβή τους εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 170 και 172. Ο χρόνος

υποχρεωτικής συντήρησης και οι υποχρεώσεις του αναδόχου κατά τον χρόνο αυτόν ορίζονται με τη σύμβαση.[...]

9. Σε κάθε περίπτωση απολογιστικής εκτέλεσης εργασιών τηρείται ειδικό ημερολόγιο στο οποίο καταγράφονται καθημερινά το απασχολούμενο προσωπικό κατά ειδικότητα, μηχανήματα ή άλλα μέσα, τα εισκομιζόμενα υλικά και καύσιμα, οι εκτελούμενες εργασίες περιγραφικά και κατά θέση του έργου και κάθε άλλο στοιχείο για την τεκμηρίωση της ορθολογιστικής διαχείρισης των μέσων, των υλικών και της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού. Τα ηλεκτρονικά αποσπάσματα του ημερολογίου αυτού συνοδεύουν τους απολογισμούς των έργων και τίθενται υπόψη της επιτροπής παραλαβής. Μετά την έναρξη της καθημερινής εργασίας παραδίδεται στον εκπρόσωπο της διευθύνουσας υπηρεσίας ειδικό δελτίο, που περιλαμβάνει ονομαστική κατάσταση του απασχολούμενου προσωπικού και κατάσταση των μηχανημάτων.

10. Κατά την εκτέλεση οποιασδήποτε σύμβασης κατασκευής έργου πλην της περίπτωσης του άρθρου 126, ο ανάδοχος, όταν του δοθεί ειδική εντολή από τη διευθύνουσα υπηρεσία, είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει και αναγκαίες απολογιστικές εργασίες, **μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α. και έως του κατώτατου ορίου του άρθρου 5, εφόσον επιτρέπεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 132.** Στο ανωτέρω ποσοστό περιλαμβάνεται σωρευτικά και η αξία των πρόσθετων επειγουσών εργασιών του άρθρου 155. Στην περίπτωση αυτήν καταβάλλεται στον ανάδοχο και περιλαμβάνεται στον λογαριασμό η πραγματική δαπάνη που προκύπτει, σύμφωνα με τα νόμιμα αποδεικτικά πληρωμής για την εκτέλεση των εργασιών. Η δαπάνη αυτή δεν υπόκειται στην έκπτωση της δημοπρασίας. Καταβάλλεται επίσης στον ανάδοχο, το εργολαβικό ποσοστό της παρ. 2 του άρθρου 126, αν δεν ορίζεται στη σύμβαση διαφορετικά. Στο ποσοστό αυτό εφαρμόζεται η ρητή ή τεκμαρτή έκπτωση της δημοπρασίας. Οι παρ. 2 έως 6 και το τελευταίο εδάφιο της παρ. 9 εφαρμόζονται ανάλογα και στις περιπτώσεις της παρούσας.»

-Το άρθρο 155 «Επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες, οι οποίες εκτελούνται πριν από την έγκριση του Α.Π.Ε.»

Υπό την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 156, σε εξαιρετικές περιπτώσεις και αν υπάρχει ανάγκη να εκτελεσθούν κατεπείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες μπορεί να εγκριθεί από την Προϊσταμένη Αρχή, η εκτέλεσή τους πριν από τη σύνταξη ανακεφαλαιωτικού πίνακα εργασιών και μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α.. Στο ανωτέρω ποσοστό περιλαμβάνεται σωρευτικά και η αξία των απολογιστικών εργασιών της παρ. 10 του άρθρου 154, **περί εκτέλεσης απολογιστικών εργασιών.** Για την έγκριση αυτήν η διευθύνουσα υπηρεσία συντάσσει τεχνική περιγραφή των εργασιών, με αιτιολόγηση του κατεπείγοντος και εκτίμηση της δαπάνης, με βάση τις συμβατικές τιμές μονάδας ή ενδεικτικές τιμές για νέες εργασίες. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις εργασίες αυτές, που επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στους σχετικούς λογαριασμούς και πριν από την έγκριση ανακεφαλαιωτικού πίνακα εργασιών και να ενσωματώνονται στον επόμενο ανακεφαλαιωτικό πίνακα εργασιών. **Οι εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει εγκεκριμένη νέα τιμή περιλαμβάνονται στους σχετικούς λογαριασμούς με τις ενδεικτικές τιμές μειωμένες κατά είκοσι τοις εκατό (20%). Αν η ενδεικτική τιμή προκύπτει από παρατηρητήριο τιμών, υποχρεωτικά ως τιμή τίθεται η μέση τιμή του παρατηρητηρίου τιμών μειωμένη κατά δέκα τοις εκατό (10%).**

-Το άρθρο 156 «Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους - Αυξομειώσεις εργασιών - Νέες εργασίες - Εξουσιοδοτικές διατάξεις»

«1.α) Το έργο εκτελείται, σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια που τη συνοδεύουν.[...]

γ) Εκτός της ανάθεσης συμπληρωματικών εργασιών, η σύμβαση μπορεί να τροποποιείται και ως προς άλλους όρους της, χωρίς νέα διαδικασία σύναψης, εφόσον ο φορέας κατασκευής του έργου διαπιστώσει, ότι η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από μια επιμελή αναθέτουσα αρχή και η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης.

δ) **Οποιαδήποτε αύξηση του συμβατικού ανταλλάγματος που μπορεί να προκύψει από τις ως άνω τροποποιήσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης,**

χωρίς την αναθεώρηση και τον Φ.Π.Α.. Στο ως άνω ποσό συμπεριλαμβάνεται και η αμοιβή για τη σύνταξη των απαιτούμενων μελετών για την υλοποίηση των τροποποιήσεων. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης.

ε) Η εκτέλεση του έργου με τις αναγκαίες τροποποιήσεις είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο του έργου και, προκειμένου να υπογραφεί η συμφωνία για την τροποποίηση της αρχικής σύμβασης, απαιτείται γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου. Για τον καθορισμό τιμών μονάδας στις εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης λαμβάνονται υπόψη οι τιμές της αρχικής σύμβασης και για τον κανονισμό τιμών μονάδας στις νέες εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης εφαρμόζονται οι παρ. 4, 5 και 6.

2.[...] Για τις εργασίες των άρθρων 154 και 155 δεν απαιτείται εκ των προτέρων η σύνταξη Α.Π.Ε. για την εκτέλεση ή την πληρωμή τους.

3.Επουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης μπορούν να γίνουν ως εξής:

α) Μπορεί να συμφωνηθεί τροποποίηση της σύμβασης συνολικού ύψους που δεν υπερβαίνει τα κατώτατα όρια του άρθρου 5 και μέχρι του ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς να ελέγχονται οι προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 132, περί τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους, καθώς και των περ. β' και γ' της παρ. 1 του παρόντος. Η τροποποίηση γίνεται με την διαδικασία της περ. ε' της παρ. 1 και της παρ. 2 του παρόντος. Η τροποποίηση αυτή δεν μπορεί να μεταβάλει τη συνολική φύση της σύμβασης. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων.

β) Με το κονδύλιο των απρόβλεπτων δαπανών που περιλαμβάνονται στην αρχική σύμβαση μπορούν να καλύπτονται ιδίως, **δαπάνες που προκύπτουν από εφαρμογή νέων κανονισμών ή κανόνων που καθιερώθηκαν ως υποχρεωτικοί μετά από την ανάθεση του έργου**, καθώς και από προφανείς παραλείψεις ή σφάλματα της προμέτρησης της μελέτης ή από απαιτήσεις της κατασκευής, οι οποίες καθίστανται απαραίτητες για την αρτιότητα και λειτουργικότητα του έργου, παρά την πλήρη εφαρμογή των σχετικών προδιαγραφών κατά την κατάρτιση των μελετών του έργου και υπό την προϋπόθεση να μην τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» του έργου, δηλαδή ή όλη κατασκευή, καθώς και τα βασικά διακριτά στοιχεία της, όπως προβλέπονται από την αρχική σύμβαση. Για τη διάθεση του κονδυλίου των απρόβλεπτων δαπανών συντάσσεται Α.Π.Ε. που δεν μπορεί να συμπεριλάβει συμπληρωματικές εργασίες της περ. β' της παρ. 1. [...]

γ) Οι συμβατικές ποσότητες εργασιών μίας σύμβασης εκτέλεσης δημόσιου έργου επιτρέπεται να μειωθούν και η δαπάνη που εξοικονομείται («επί έλασσον δαπάνη») να χρησιμοποιηθεί για την εκτέλεση άλλων εργασιών της ίδιας εργολαβίας, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι κατωτέρω προϋποθέσεις:

γα) Αναφέρεται ρητά η δυνατότητα αυτή στη διακήρυξη, τη σύμβαση και τα συμβατικά τεύχη.

γβ) Δεν τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» της προκήρυξης, ούτε οι προδιαγραφές του έργου, όπως περιγράφονται στα συμβατικά τεύχη, ούτε καταργείται ομάδα εργασιών της αρχικής σύμβασης.

γγ) Δεν θίγεται η πληρότητα, ποιότητα και λειτουργικότητα του έργου.

γδ) Δεν χρησιμοποιείται για την πληρωμή νέων εργασιών που δεν υπήρχαν στην αρχική σύμβαση.

γε) Δεν υπερβαίνει η δαπάνη αυτή, κατά τον τελικό εγκεκριμένο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών του έργου, ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της συμβατικής δαπάνης ομάδας εργασιών του έργου ούτε, αθροιστικά, ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της δαπάνης της αρχικής αξίας σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., αναθεώρηση τιμών και απρόβλεπτες δαπάνες. Στην αθροιστική αυτή ανακεφαλαίωση λαμβάνονται υπόψη μόνο οι μεταφορές δαπάνης από μία ομάδα εργασιών σε άλλη.

Τα ποσά που εξοικονομούνται, εφόσον υπερβαίνουν τα ανωτέρω όρια (20% ή και 10%), μειώνουν ισόποσα τη δαπάνη της αξίας σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., αναθεωρήσεις και απρόβλεπτες δαπάνες. Για τη χρήση των «επί έλασσον δαπανών» απαιτείται σε κάθε περίπτωση η σύμφωνη γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου, ύστερα από εισήγηση του φορέα υλοποίησης.[...]

4.Όλα τα όρια ή ποσοστά του άρθρου αυτού αναφέρονται στα αρχικά ποσά και τιμές της σύμβασης μαζί με τα απρόβλεπτα και δεν περιλαμβάνονται σε αυτά αναθεώρηση τιμών, μεταγενέστερη τροποποίησή τους ή οποιαδήποτε αποζημίωση.

5. Αν στον ανακεφαλαιωτικό πίνακα εργασιών περιλαμβάνονται και εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν τιμές μονάδας, ο ανακεφαλαιωτικός πίνακας συνοδεύεται από πρωτόκολλο που κανονίζει τις τιμές για τις εργασίες αυτές. Ο κανονισμός τιμών μονάδας νέων εργασιών γίνεται με υποχρεωτική εφαρμογή κατά σειρά των κατωτέρω περιπτώσεων ως εξής:

α) για εργασίες για τις οποίες υπάρχουν συμβατικές τιμές για παρόμοιες ή ανάλογες εργασίες, οι τιμές καθορίζονται ανάλογα προς αυτές,

β) για εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν παρόμοιες ή ανάλογες συμβατικές τιμές, αλλά περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένα ή συμβατικά αναλυτικά τιμολόγια (αναλύσεις τιμών), οι τιμές καθορίζονται, σύμφωνα με τα τιμολόγια αυτά και

γ) για εργασίες που δεν περιλαμβάνονται στις προηγούμενες περιπτώσεις, οι τιμές καθορίζονται με βάση τα πραγματικά στοιχεία κόστους.

Η εξακρίβωση του κόστους γίνεται από επιτροπή, που συγκροτείται από τη διευθύνουσα υπηρεσία και αποτελείται από τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους, που έχουν την αντίστοιχη ικανότητα. Στα μέλη της επιτροπής περιλαμβάνεται και ο επιβλέπων το έργο τεχνικός υπάλληλος. Αν δεν επαρκεί το τεχνικό προσωπικό, η επιτροπή συγκροτείται από δύο (2) τεχνικούς υπαλλήλους, μη αποκλεισμένης της συμμετοχής στην επιτροπή του επιβλέποντα και του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η Προϊσταμένη Αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση, να διατάξει τη διενέργεια δοκιμαστικών εργασιών από τον ανάδοχο και να συγκροτήσει άλλη επιτροπή από τεχνικούς υπαλλήλους για την παρακολούθηση της απόδοσης των απαραίτητων συντελεστών παραγωγής της νέας εργασίας. Στοιχεία που έχουν προκύψει για τον κανονισμό της τιμής της ίδιας εργασίας ή τμήματος αυτής του ίδιου φορέα κατασκευής του έργου ή άλλων φορέων του δημόσιου τομέα ή από δοκιμαστικές εργασίες εξακρίβωσης του κόστους άλλων εργολαβιών, **δεν αποτελούν τεκμήριο για τον κανονισμό τιμών**. Η περ. γ' εφαρμόζεται μόνο για το μέρος της νέας τιμής που δεν μπορεί να κανονιστεί, σύμφωνα με τις περ. α' ή β'. Στη «ανάλυση της τιμής» διαχωρίζονται τα τμήματα που κανονίζονται, σύμφωνα με την περ. γ' από τα τμήματα που κανονίζονται, σύμφωνα με τις περ. α' ή β'.

Για εργασίες που είναι παρεμφερείς προς συμβατικές ή ήδη καθορισμένες νέες, οι τιμές κατά τα παραπάνω συντάσσονται μόνο για τα επιπλέον ή επί ελάττων στοιχεία κόστους.

Ο κανονισμός νέων τιμών γίνεται με τις βασικές τιμές ιδίως των ημερομισθίων, υλικών και μισθωμάτων μηχανημάτων, σύμφωνα με τα πρακτικά διαπίστωσης βασικών τιμών υλικών εργατικών και μισθωμάτων από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημόσιων Έργων (Ε.Δ.Τ.Δ.Ε.) του Γ' Τριμήνου 2012. Οι προκύπτουσες από πρόσφατα στοιχεία κόστους τιμές ανάγονται στον χρόνο εκκίνησης της αναθεώρησης με αντίστροφη εφαρμογή του σχετικού τύπου της αναθεώρησης.

Οι τιμές που κανονίζονται, σύμφωνα με την περ. β' υπόκεινται στη σχετική έκπτωση της δημοπρασίας, ρητή ή τεκμαρτή. Η ρητή ή τεκμαρτή έκπτωση εφαρμόζεται και στην περ. α', αν η έκπτωση δεν περιλαμβάνεται στην όμοια ή ανάλογη εργασία, καθώς και στο μέρος της τιμής της περ. γ' που κανονίζεται, σύμφωνα με τις περ. α' ή β'. Οι τιμές ιδίως, των υλικών των μηχανικών εξοπλισμών, των συσκευών, που δεν περιλαμβάνονται στις βασικές τιμές, υπόκεινται στη σχετική έκπτωση της δημοπρασίας, αν αποδεδειγμένα τα είδη αυτά υπάρχουν ευρέως διαδεδομένα στο εμπόριο. Στις συμβάσεις έργων του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, ορίζεται υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης τεκμαρτή έκπτωση και για τον προσδιορισμό της λαμβάνεται υπόψη, μεταξύ των άλλων, η φύση του έργου, οι ιδιαιτερότητες και δυσκολίες των εργασιών και κάθε άλλο στοιχείο που προσιδιάζει στο συγκεκριμένο έργο.

6. Η τιμή μονάδας νέας εργασίας που κανονίζεται, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 5 ή το μέρος της τιμής της περ. γ', που κανονίζεται, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 5, ανάγεται στο επίπεδο των τιμών της προσφοράς, πολλαπλασιαζόμενη με σταθερό συντελεστή, που αφορά στη συμβατική ομάδα ομοειδών εργασιών στην οποία εντάσσεται η υπόψη νέα εργασία. Ο σταθερός συντελεστής «σ» προκύπτει από τον τύπο: $\sigma = A : B$ όπου:

A: Η δαπάνη της συμβατικής ομάδας ομοειδών εργασιών, που εντάσσεται η νέα εργασία, με τιμές του προϋπολογισμού υπηρεσίας του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης και

B: Η δαπάνη της συμβατικής ομάδας ομοειδών εργασιών, στην οποία εντάσσεται η νέα εργασία, με τιμές των ισχυουσών εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης.

Η τιμή μονάδας νέας εργασίας που από τη φύση της δεν εντάσσεται σε κάποια από τις συμβατικές ομάδες ομοειδών εργασιών καθορίζεται πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή που υπολογίζεται με τον ίδιο παραπάνω τύπο $\sigma = A/B$ όπου οι δαπάνες A και B αφορούν στις εργασίες του προϋπολογισμού υπηρεσίας που θεωρούνται ότι αποτελούν μια ομάδα εργασιών. Για τον υπολογισμό των δαπανών, με βάση τις οποίες προσδιορίζονται τα ανωτέρω πηλικά λαμβάνονται υπόψη μόνο οι εργασίες εκείνες του προϋπολογισμού υπηρεσίας, οι οποίες είτε υπάρχουν αυτούσιες στις εκάστοτε ισχύουσες εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών ή εγκεκριμένα τιμολόγια δημοπράτησης έργων είτε υπάρχουν ως αυτούσια τμήματα εργασιών των αναλύσεων ή τιμολογίων αυτών. Στις περιπτώσεις, που ο προϋπολογισμός υπηρεσίας περιλαμβάνει «κατ' αποκοπήν τιμές» ή οι τιμές του τιμολογίου είναι αναλυτικές ή περιληπτικές για ολοκληρωμένα τμήματα σύνθετων εργασιών ή είναι κατ' αποκοπήν τιμές για ευρύτερα τμήματα του έργου ή για όλο το έργο, με τα έγγραφα της σύμβασης εγκρίνεται υποχρεωτικά και ανάλυση της τιμής των εργασιών αυτών ή βασικών επί μέρους συνιστωσών εργασιών που επηρεάζουν άμεσα την «κατ' αποκοπήν τιμή» και που περιλαμβάνονται στις ανωτέρω ισχύουσες εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών.

Ο ανωτέρω τρόπος καθορισμού τιμών των νέων εργασιών δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις του άρθρου 50. Με τη διακήρυξη ορίζεται για τις περιπτώσεις αυτές σταθερός συντελεστής, που καθορίζεται με βάση τις γενικές αρχές τιμολόγησης των εργασιών στους προϋπολογισμούς υπηρεσίας από τους φορείς κατασκευής των έργων και πάντως σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος του 0,90.

Οι νέες τιμές μονάδας εργασιών που καθορίζονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου προσαυξάνονται με το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του αναδόχου που ισχύει για τη σύμβαση, αν αυτό για την περ. α' της παρ. 6 δεν περιέχεται στην παρόμοια ή ανάλογη τιμή.[...]

- Το άρθρο 159 «Ακαταλληλότητα υλικών - Ελαττώματα - Παράλειψη συντήρησης»

«9. Οι εργασίες που παρουσιάζουν ουσιώδη ελαττώματα δεν περιλαμβάνονται στον λογαριασμό. Οι εργασίες που παρουσιάζουν επουσιώδη ελαττώματα περιλαμβάνονται με μειωμένη τιμή, όπως καθορίζεται στην ειδική διαταγή μέχρι την αποκατάσταση του ελαττώματος. Αν το ελάττωμα αποκαλυφθεί αφού έχουν περιληφθεί σε λογαριασμό οι εργασίες, η περικοπή θα γίνει στον αμέσως επόμενο λογαριασμό και, εφόσον αυτός δεν επαρκεί στους επόμενους, μέχρι πλήρους εξόφλησης, σύμφωνα με σχετική απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας.

10. Αν το ελάττωμα αποκαλυφθεί κατά την παραλαβή των έργων, εφαρμόζεται η παρ. 5 του άρθρου 172, περί παραλαβής και η διαπίστωση της αποκατάστασης των ελαττωμάτων γίνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία.»

- Το άρθρο 337 «Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους (άρθρο 89 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)»

1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:[...]

γ) όταν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα) η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από έναν επιμελή αναθέτοντα φορέα,

ββ) η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης,

γγ) οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας – πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας – πλαίσιο. Οι εν λόγω τροποποιήσεις δεν αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου.

[...]

ε) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της αξίας τους, δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παραγράφου 4.

Οι αναθέτοντες φορείς που τροποποιούν σύμβαση στις περιπτώσεις β' και γ' της παρούσης παραγράφου δημοσιεύουν σχετική γνωστοποίηση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης. Η γνωστοποίηση αυτή περιέχει τις πληροφορίες που προβλέπονται στο [Παράρτημα XVI του Προσαρτήματος Β'](#) και δημοσιεύεται, σύμφωνα με το [άρθρο 295](#).

2. Επίσης και χωρίς να απαιτείται επαλήθευση αν τηρούνται οι προϋποθέσεις των περιπτώσεων α' έως δ' της παρ. 4, οι συμβάσεις μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης εφόσον η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη και των δύο ακόλουθων τιμών:

α) των κατώτατων ορίων και

β) του 10% της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις υπηρεσιών και προμηθειών και του 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις έργων.

Ωστόσο, η τροποποίηση δεν μπορεί να μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται βάσει της καθαρής αθροιστικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων.

3. Για τον υπολογισμό της τιμής που προβλέπεται στην παρ. 2 και των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1, όταν η σύμβαση περιλαμβάνει ρήτρα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, τιμή αναφοράς αποτελεί η αναπροσαρμοσμένη τιμή.

4. Η τροποποίηση σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο κατά τη διάρκειά της θεωρείται ουσιώδης κατά την έννοια της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1, εφόσον καθιστά τη σύμβαση ή τη συμφωνία-πλαίσιο ουσιωδώς διαφορετική, ως προς το χαρακτήρα, από την αρχικώς συναφθείσα. Σε κάθε περίπτωση, με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2, μία τροποποίηση θεωρείται ουσιώδης όταν πληροί μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν είχαν αποτελέσει μέρος της αρχικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης, θα είχαν επιτρέψει τη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικώς ή στην αποδοχή άλλης προσφοράς από εκείνη που επελέγη αρχικώς ή θα προσέλκυαν και άλλους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης σύμβασης,

β) η τροποποίηση αλλάζει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο υπέρ του αναδόχου κατά τρόπο που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο,

γ) η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το αντικείμενο της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο,

δ) όταν νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο ο αναθέτων φορέας είχε αναθέσει αρχικώς τη σύμβαση σε περιπτώσεις διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1.

5. Απαιτείται νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης για τροποποιήσεις των διατάξεων σύμβασης έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών ή συμφωνίας-πλαίσιο κατά τη διάρκειά της, που είναι διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στις παραγράφους 1 και 2.

6. Στον έλεγχο νομιμότητας υπάγονται οι τροποποιητικές συμβάσεις, εφόσον η κύρια σύμβαση διήλθε από τον προληπτικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν οι τροποποιήσεις δεν έχουν οικονομικό αντικείμενο και δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παραγράφου 4,

β) όταν οι τροποποιήσεις γίνονται κατ' εφαρμογή της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 και της παραγράφου 2 του παρόντος και

γ) όταν μετά τον έλεγχο νομιμότητας της αρχικής σύμβασης αυτή εντάχθηκε σε πρόγραμμα χρηματοδότησης και το συνολικό ποσό της αρχικής σύμβασης δεν υπερβαίνει το εκάστοτε ισχύον όριο ελέγχου για τις συγχρηματοδοτούμενες συμβάσεις.

Στον έλεγχο νομιμότητας υπάγονται και τροποποιητικές συμβάσεις που εμπίπτουν στον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όταν τροποποιείται σύμβαση της οποίας η αρχική αξία υπολειπόταν του εκάστοτε ορίου του ελέγχου, εφόσον με την τροποποίηση προσαυξάνεται το οικονομικό αντικείμενο τόσο, ώστε η συνολική αξία της σύμβασης να υπερβαίνει το εκάστοτε όριο ελέγχου.

2. Το άρθρο 152 του ν. 4938/2022 με τίτλο «Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών και λοιπές διατάξεις»

«Τρόπος υπολογισμού αξίας και πληρωμής πρώτων υλών.

Κατ' εξαίρεση των υφιστάμενων διατάξεων, για όσο διάστημα εξακολουθεί να υφίσταται η ενεργειακή κρίση και πάντως για διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών δύναται να καθορίζονται α) ο τρόπος υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) απολογιστικά, β) τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την πληρωμή των εργασιών που εκτελέστηκαν ή εκτελούνται στο πλαίσιο συμβάσεων κατασκευής δημόσιων έργων, εφόσον η προμήθεια των ανωτέρω υλικών έλαβε χώρα μετά την 1η.1.2022. Η επιπλέον δαπάνη, σε σχέση με την προϋπολογισθείσα, η οποία προκύπτει κατά την εκτέλεση του έργου από αύξηση της τιμής των ανωτέρω πρώτων υλών ή της ποσότητας αυτών στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος, καλύπτεται από τις πιστώσεις του έργου. Για εργασίες που αποζημιώνονται σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, λόγω της συμπερίληψης των άνω υλικών, δεν καταβάλλεται δαπάνη αναθεώρησης, υπό την έννοια του άρθρου 153 του ν. 4412/2016 (Α' 147).»

V. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Το υπό εξέταση σχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης εδράζεται στο άρθρο 152 του ν. 4938/06-06-2022 «Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών και λοιπές διατάξεις», το οποίο εισήχθη ως τροπολογία την 1-6-2022 στο αντίστοιχο σχέδιο νόμου που ψηφίσθηκε την επόμενη ημέρα. Η εν λόγω τροπολογία δεν υποβλήθηκε στην Αρχή για την άσκηση της γνωμοδοτικής της αρμοδιότητας κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ (αα) ν. 4013/2011.

Με την εν λόγω ρύθμιση προβλέφθηκε ότι «κατ' εξαίρεση των υφιστάμενων διατάξεων, για όσο διάστημα εξακολουθεί να υφίσταται η ενεργειακή κρίση και πάντως για διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών δύναται να καθορίζονται α) ο τρόπος υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) απολογιστικά, β) τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την πληρωμή των εργασιών που εκτελέστηκαν ή εκτελούνται στο πλαίσιο συμβάσεων κατασκευής δημόσιων έργων, εφόσον η προμήθεια των ανωτέρω υλικών έλαβε χώρα μετά την 1η.1.2022. Η επιπλέον δαπάνη, σε σχέση με την προϋπολογισθείσα, η οποία προκύπτει κατά την εκτέλεση του έργου από αύξηση της τιμής των ανωτέρω πρώτων υλών ή της ποσότητας αυτών στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος, καλύπτεται από τις πιστώσεις του έργου. Για εργασίες που αποζημιώνονται σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, λόγω της συμπερίληψης των άνω υλικών, δεν καταβάλλεται δαπάνη αναθεώρησης, υπό την έννοια του άρθρου 153 του ν. 4412/2016 (Α' 147).»

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνόδευε την τροπολογία, «[...] ως προς την πληρωμή με απολογιστικό τρόπο των συγκεκριμένων υλικών θα προσδιορίζεται επακριβώς η τιμή του υλικού βάσει παραστατικών στοιχείων (τιμολόγια) που θα προσκομίζονται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία. Η εν λόγω απολογιστική πληρωμή των συγκεκριμένων υλικών κρίνεται απολύτως αναγκαία λόγω της ουσιώδους αύξησης που επήλθε σε αυτά εξαιτίας της ενεργειακής κρίσης και του πολέμου στην Ουκρανία, συνιστώντας απρόβλεπτη κατάσταση που δεν επιτρέπει τον προσδιορισμό ενός αντικειμενικού συντελεστή αναθεώρησης ανά τρίμηνο. Η απολογιστική πληρωμή εξασφαλίζει όχι μόνο την συνέχιση εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων έργων, αλλά αποκαθιστά το αμφοτεροβαρή χαρακτήρα των συμβάσεων προς εξασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος. Σε κάθε περίπτωση ο απολογιστικός τρόπος πληρωμής της αξίας των υλικών λειτουργεί τόσο με αυξητικό όσο και με αρνητικό πρόσημο σε σχέση με την οριζόντια προβλεπόμενη τιμή των οικείων περιγραφικών τιμολογίων. Παρεμφερής ρύθμιση είχε εισαχθεί με το άρθρο 110 ν. 4199/2013 για τον τρόπο υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου απολογιστικά. Η παρούσα ρύθμιση δεν επιφέρει στην ουσία μεταβολή του εργολαβικού ανταλλάγματος αφού σε κάθε περίπτωση η αξία των υλικών, όπως ρητά προβλέπεται στο άρθρο 153 του ν. 4412/2016, αποτελεί προνόμιο του δημοσίου, το οποίο δύναται να μεταβάλει τις τιμές των περιγραφικών τιμολογίων, μονομερώς, Προσθέτως ο απολογιστικός τρόπος πληρωμής απαντάται σε διάφορες διατάξεις ν. 4412/2016, ενδεικτικά άρθρα 152, 153, 154.»

Η διάταξη του άρθρου 152 αποτελεί ρύθμιση τροποποίησης ήδη συναφθεισών συμβάσεων έργου, που περιλαμβάνουν στα υλικά του έργου άσφαλτο, πολυβινυλοχλωρίδιο (PVC) και πολυαιθυλένιο υψηλής πυκνότητας (HDPE), χωρίς να έχει περιληφθεί στα έγγραφα της σύμβασης αντίστοιχου περιεχομένου ρήτρα αναπροσαρμογής (η ρήτρα αναθεώρησης για τις εργασίες που περιλαμβάνουν τα ανωτέρω υλικά, ρητά, δεν εφαρμόζεται). Η τροποποίηση έγκειται στον απολογιστικό τρόπο πληρωμής των ανωτέρω υλικών και των εργασιών ενσωμάτωσής τους στο έργο, εφόσον η προμήθεια τους έλαβε χώρα από 1/1/2022 και έως 6/12/2022 και θα επιφέρει αναπροσαρμογή του κόστους του έργου, όπως είχε εκτιμηθεί κατά την εκκίνηση της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης. Και ναι μεν είναι κατανοητή η ανάγκη αντιμετώπισης της υπέρμετρης αύξησης της τιμής των εν λόγω υλικών σε ήδη εκτελούμενες συμβάσεις έργων, ως συνέπεια της διεθνούς ενεργειακής κρίσης και της ουκρανικής κρίσης, **ωστόσο η γενική αναφορά στη διάταξη του άρθρου 152 για παρέκκλιση από τις υφιστάμενες διατάξεις, χωρίς επιφύλαξη υπέρ των ενωσιακής προέλευσης άρθρων 132 και 337 «Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους» που μετέφεραν αντίστοιχα στην εθνική έννομη τάξη τα άρθρα 72 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 89 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, ενέχει τον κίνδυνο παραβίασης κανόνων του ενωσιακού δικαίου.** Επισημαίνεται ότι κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΚ υπόθεση C-6/64 της 15-07-1964 Costa/ENEL, Συλλογή 1964, υπόθεση C-11/70, της 17-12-1970 Internationale Handelsgesellschaft, απόφαση C-106/77, της 09-05-1978 Simmenthal II), **δεν είναι δυνατή η μη εφαρμογή των κανόνων του ενωσιακού δικαίου δυνάμει διάταξης της εσωτερικής έννομης τάξης, ούτε μπορούν τα κράτη μέλη να επικαλούνται διατάξεις της εσωτερικής τους έννομης τάξης για να δικαιολογήσουν την μη τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης** (βλ. μεταξύ άλλων αποφάσεις της 10ης Απριλίου 2003, C114/02 Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2003, σελ. I-3783 σκέψη 11, της 23ης Απριλίου 2009, C-321/08 Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 9 και της 27ης Οκτωβρίου 2011, C-601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλογή 2011 σκέψη 41).

Σημειώνεται, ιδιαιτέρως, ότι στην παράγραφο 4 των άρθρων 132 και 337 αντίστοιχα του ν. 4412/2016, καθορίζονται τα κριτήρια που καθιστούν την τροποποίηση της αρχικής σύμβασης ουσιώδη, ήτοι τροποποίηση που επιτάσσει την εκκίνηση νέας διαδικασίας σύναψης σύμβασης εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής. Η ρύθμιση της εν λόγω παραγράφου αποτελεί το επιστέγασμα της νομολογίας του ΔΕΕ, όπως αποτυπώθηκε στην απόφαση C-454/06 της 19ης Ιουνίου 2008 (Pressetext Nachrichtenagentur) η οποία έθεσε τη γενική αρχή ότι η τροποποίηση της αρχικής σύμβασης συνιστά νέα σύμβαση, εφόσον οι νέοι όροι είναι «ουσιωδώς διαφορετικοί» από αυτούς που περιλαμβάνονται στην αρχική σύμβαση. Υπό το πρίσμα αυτό, η εν λόγω υπόθεση έθεσε τα κριτήρια εκείνα, βάσει των οποίων, η τροποποίηση της δημόσιας σύμβασης, θεωρείται ως ουσιώδης, όπως αυτά αποτυπώθηκαν τελικά στις διατάξεις των νέων Οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις καθώς και στις αντίστοιχες εθνικές ρυθμίσεις¹. [Βλ. αναλυτικά Κατευθυντήρια Οδηγία 22/2017 της Αρχής «Τροποποίηση των συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους»]. Σε κάθε περίπτωση, η τροποποίηση των συμβάσεων ελέγχεται καταρχάς στο πλαίσιο των προβλεπόμενων από το ισχύον πλαίσιο προληπτικής φύσεως ελέγχων νομιμότητας, ιδίως από το Ελεγκτικό Συνέδριο, εφόσον η τροποποιητική σύμβαση υπόκειται σε υποχρεωτικό τέτοιο έλεγχο, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο άρθρο 324 του ν. 4700/2020 (ΦΕΚ Α127).

Συνεπώς, η ρύθμιση του άρθρου 152 μπορεί να νοηθεί μόνο υπό την επιφύλαξη των άρθρων 132 ή 337 ν. 4412/2016 ανά περίπτωση, και τροποποίηση σύμβασης δεν μπορεί να υπερβεί τις προϋποθέσεις εφαρμογής αυτών και ιδίως της περ. γ της παρ. 1 καθώς και της παρ. 4, τουλάχιστον για τις συμβάσεις άνω των ορίων²

¹ Πρβλ αιτιολογική σκέψη (107) της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ47 «Είναι αναγκαίο να αποσαφηνιστούν οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες, για τυχόν τροποποιήσεις μιας σύμβασης κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της, απαιτείται νέα διαδικασία προμήθειας, λαμβανομένης υπόψη της σχετικής νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Νέα διαδικασία προμήθειας απαιτείται σε περίπτωση ουσιωδών αλλαγών της αρχικής σύμβασης, και ιδίως του εύρους και του περιεχομένου των αμοιβαίων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Οι εν λόγω αλλαγές αποτελούν ένδειξη της πρόθεσης των συμβαλλομένων να επαναδιαπραγματευτούν ουσιώδεις όρους ή προϋποθέσεις της σύμβασης. Αυτό ισχύει, ιδίως, σε περίπτωση που οι τροποποιημένες προϋποθέσεις θα επηρέαζαν το αποτέλεσμα της διαδικασίας, εάν αποτελούσαν μέρος της αρχικής διαδικασίας».

² Όσον αφορά στις συμβάσεις οι οποίες, λαμβανομένης υπόψη της αξίας τους, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας (συμβάσεις κάτω των ορίων), επισημαίνεται ότι θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι θεμελιώδεις κανόνες και οι γενικές αρχές της

(όπως εκτιμώνται με βάση τις μεθόδους υπολογισμού του άρθρου 6 ν. 4412/2016 ή του άρθρου 236 του ίδιου νόμου για τις συμβάσεις του Βιβλίου II) και υπό το ίδιο πνεύμα θα διέπεται και η κατ' εξουσιοδότηση αυτού κοινή υπουργική απόφαση.

VI. Επί της νομιμότητας και του περιεχομένου της προτεινόμενης κοινής υπουργικής απόφασης.

A. Το υπό εξέταση σχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης (Κ.Υ.Α.) περιλαμβάνει ρυθμίσεις αναφορικά με τον καθορισμό τρόπου υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) απολογιστικά, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 152 του ν. 4938/2022 (Α 109).

B. Η υπό εξέταση Κ.Υ.Α. απαρτίζεται από τέσσερα (4) άρθρα, ως ακολούθως:

Άρθρο 1 «Τρόπος υπολογισμού αξίας ασφάλτου»

Άρθρο 2 «Τρόπος υπολογισμού αξίας του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE)»

Άρθρο 3 «Απαραίτητα Δικαιολογητικά για την εκτέλεση των εργασιών»

Άρθρο 4 «Έναρξη ισχύος»

Γ. Με το εν λόγω σχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης, επιχειρείται ο προσδιορισμός του τρόπου υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE), καθώς και των δικαιολογητικών πληρωμής των λογαριασμών που περιλαμβάνουν τέτοιες δαπάνες, στο πλαίσιο συμβάσεων κατασκευής δημόσιων έργων, κατ' εξαίρεση των υφιστάμενων διατάξεων, με την επιφύλαξη, πάντως, του άρθρου 132ή 337 ν. 4412/2016 κατά περίπτωση, κατά τα αναφερόμενα ανωτέρω, εκκινώντας από την 1η.1.2022 και για όσο διάστημα εξακολουθεί να υφίσταται η ενεργειακή κρίση και πάντως για διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος του άρθρου 152 του ως άνω νόμου [06.06.2022], προς το σκοπό της αντιμετώπισης των συνεχιζόμενων συνεπειών από την ενεργειακή κρίση.

Επισημαίνεται ότι μέχρι τώρα, τα ως άνω υλικά προβλέπεται ότι πληρώνονται συνήθως βάσει των άρθρων των εγκεκριμένων περιγραφικών τιμολογίων, στις τιμές μονάδας των οποίων περιλαμβάνονται εκτός από την αξία των ενσωματωμένων υλικών, δαπάνες μεταφοράς, επιτόπου εργασιών καθώς και λοιπών δευτερευόντων υλικών, ήτοι αντιμετωπίζονται ως ολοκληρωμένη εργασία.

Σημειώνεται, δε, ότι η εξεταζόμενη ΚΥΑ, όταν εκδοθεί, θα καταλαμβάνει, για περιορισμένο χρονικό διάστημα, εκτελούμενες συμβάσεις έργων, για τις οποίες θα προβλέπεται πλέον, αλλαγή του τρόπου υπολογισμού και πληρωμής των ως άνω δαπανών (όπως αυτός προβλέπονταν στα τεύχη της σύμβασης), κατ' εξαίρεση των υφιστάμενων διατάξεων, λόγω των ως άνω αναφερόμενων έκτακτων συνθηκών.

Διευκρινίζεται ότι όσον αφορά στον τρόπο υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου κατ' ουσίαν η εξεταζόμενη ΚΥΑ επαναφέρει κατά ένα μεγάλο μέρος τις ρυθμίσεις της υπ' αριθμ. 21/Δ17α/11/116/ΦΝ437/2008 Εγκυκλίου ΥΠΕΧΩΔΕ³, όπου βάσει των άρθρων των ενιαίων τιμολογίων τα οποία ήταν σε ισχύ μέχρι τις

Συνθήκης, ιδίως τα άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ και οι απορρέουσες εξ αυτών αρχές της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων, καθώς και η απορρέουσα εξ αυτών υποχρέωση διαφάνειας, υπό την προϋπόθεση ότι η επίμαχη δημόσια σύμβαση παρουσιάζει βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον.

³ Και των επομένων αυτής 1) Ν 4199/2013: Υπεραστικές οδικές μεταφορές επιβατών -Ρυθμιστική Αρχή Επιβατικών Μεταφορών κλπ, 2) ΚΥΑ Δ17/02/48/ΦΝ 437 (ΦΕΚ Β 1283/21-5-2014), η οποία όριζε «τον τρόπο υπολογισμού της αξίας ασφάλτου απολογιστικά, καθώς και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την πληρωμή των ασφαλτικών εργασιών που εκτελέστηκαν ή εκτελούνται στο πλαίσιο συμβάσεων κατασκευής δημοσίων έργων των οποίων η διακήρυξη δημοπράτησης δημοσιεύτηκε ή η απόφαση ανάθεσης χωρίς διαγωνισμό υπογράφηκε από 02/07/2008 μέχρι και 19/03/2013».

19.03.2013⁴ εκτελούνταν ξεχωριστή πιστοποίηση και πληρωμή της ποσότητας των εργασιών (πλην της αξίας ασφάλτου).

Ειδικότερα επί των άρθρων, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Ως προς τα έχοντας υπ' όψιν

Κρίνεται απαραίτητο, για τους λόγους αναφέρθηκαν ανωτέρω, να προστεθούν στο προοίμιο της ΚΥΑ τα άρθρα 132 και 337 ν. 4412/2016, ενώ προτείνεται να γίνει ανά περίπτωση αναφορά και στα άρθρα 150-159 της Ενότητας 2 «ΕΠΙΜΕΤΡΗΣΕΙΣ – ΠΛΗΡΩΜΕΣ – ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ» των Ειδικών κανόνων εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων έργων, εφόσον θα εφαρμόζονται παράλληλα με την ΚΥΑ (πρβλ κατωτέρω ενότητα ως προς το συνολικό σχέδιο της Κοινής Υπουργικής Απόφασης).

Ως προς το Άρθρο 1. Τρόπος υπολογισμού αξίας ασφάλτου

Στην **παρ. 1.α.** προσδιορίζεται ο ιστότοπος (<http://oil.gge.gov.gr>) από τον οποίο θα λαμβάνεται η ημερήσια τιμή της ασφάλτου κατά την ημέρα της ενσωμάτωσης του ασφαλτομίγματος στο έργο. Σημειώνεται ότι κατά την παραπομπή στο συγκεκριμένο ιστότοπο δύνανται να εμφανιστούν δύο διαφορετικές ημερήσιες τιμές ασφάλτου (σε €/μ.τ., προ φόρων – τελών και ΦΠΑ), προερχόμενες από τα διυλιστήρια ΕΛ.ΠΕ. και Motor Oil και θα χρειαστεί διευκρίνηση ως προς την επιλογή της τελικά χρησιμοποιούμενης τιμής.

Στην ίδια παράγραφο αναφέρεται ότι η τιμή που θα προκύπτει «θα προσαυξάνεται με τους αναλογούντες φόρους και λοιπές επιβαρύνσεις, όπως προσδιορίζονται από το Υπουργείο Οικονομικών», όρος ο οποίος παραπέμπει στο ισχύον κανονιστικό πλαίσιο. Κρίνεται σκόπιμο, προς διευκόλυνση των διευθυνουσών υπηρεσιών, να αποσαφηνιστεί ο ως άνω όρος στο πλαίσιο της παρούσας Κ.Υ.Α., έστω με τη μορφή παραδείγματος σε συνέχεια σχετικής εγκυκλίου.⁵

Στην **παρ. 1.β.** καταγράφεται το διάστημα εφαρμογής των διατάξεων του εν λόγω άρθρου, το οποίο ορίζεται ως το διάστημα από 01.01.2022 έως 06.12.2022, κατ' εφαρμογή των προβλεπόμενων κατά το άρθρο 152 του ν. 4938/2022, το οποίο αφορά στην ημερομηνία προμήθειας ασφάλτου στο πλαίσιο συμβάσεων κατασκευής δημόσιων έργων. Λαμβανομένων υπόψιν και όσων αναπτύσσονται παρακάτω ως προς το άρθρο 4, προτείνεται η αντικατάσταση του χρονικού διαστήματος «από 01.01.2022 έως 06.12.2022» με το «διάστημα ισχύος της κατ' εξαίρεση πληρωμής απολογιστικά».

Στις **παρ. β και γ.** θα πρέπει να διορθωθεί η αρίθμηση (ενδεχομένως σε 1δ και 1ε). Επιπλέον, στην παρ. γ. εμφανίζεται ποσοστό ΓΕ και ΟΕ ίσο προς 28%, το οποίο θα πρέπει να απαλειφθεί.

Στην **παρ. 2α** προσδιορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της ποσότητας της ασφάλτου στο έργο, ενώ στην παρ. 2.γ διατυπώνεται ότι «*τυχόν αποκλίσεις του ποσοστού ασφάλτου και του πάχους στρώσης από τα όρια που καθορίζονται στις συμβατικές μελέτες, δε λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό της ποσότητας της ασφάλτου*». Προς αποφυγή παρερμηνείας, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι σε περίπτωση απόκλισης θα εφαρμοστούν τα προβλεπόμενα από το άρθρο 159 «Ακαταλληλότητα υλικών - Ελαττώματα - Παράλειψη συντήρησης», ν.4412/2016, ως ισχύει. Στην **παρ. 3** αναφέρεται ότι οι περιγραφόμενοι στις ανωτέρω

⁴ Με την εφαρμογή της Εγκ. 9/27.02.2013 «Αναπροσαρμογή και συμπλήρωση Ενιαίων Τιμολογίων Έργων» έγινε ενσωμάτωση της αξίας της ασφάλτου στην τιμή των άρθρων και επί τοις ουσίαις καταργήθηκε ο απολογιστικός τρόπος υπολογισμού αυτής.

⁵ Ο αντίστοιχος όρος, ο οποίος αναφερόταν και στην υπ' αριθμ. 21/2008 Εγκύκλιο ΥΠΕΧΩΔΕ, αποσαφηνίστηκε στην υπ' αριθμ. 11/2009 Εγκύκλιο ΥΠΕΧΩΔΕ ως εξής: «2.Σχετικά με τις επιβαρύνσεις που αναφέρονται στην εγκύκλιο 21/08, εκτός από τον ΦΠΑ, ο οποίος είναι σαφώς προσδιορισμένος, προστίθεται και το εμπορικό κέρδος του εκάστοτε προμηθευτή. Επειδή είναι πολύ δύσκολο να προσδιορισθεί επακριβώς το ποσοστό του εμπορικού κέρδους από τα εκδιδόμενα τιμολόγια, για λόγους διευκόλυνσης των Υπηρεσιών και ομοιόμορφης αντιμετώπισης του θέματος, αυτό υπολογίζεται ίσο με 10% επί της τιμής της ασφάλτου». Σε περίπτωση που στο πλαίσιο της παρούσας ΚΥΑ επιλεγεί ο ίδιος τρόπος κοινής αντιμετώπισης φόρων, λοιπών επιβαρύνσεων και εμπορικού κέρδους, προτείνεται η επαναδιατύπωση των σχετικών παραγράφων.

παραγράφους υπολογισμοί περιλαμβάνονται σε Πρωτόκολλο Υπολογισμού Αξίας Ασφάλτου, ενώ η δαπάνη μεταφοράς της ασφάλτου από τα διυλιστήρια στον τόπο παραγωγής του ασφαλτομίγματος, περιλαμβάνεται στο αντίστοιχο άρθρο ασφαλικής στρώσης του ενιαίου τιμολογίου που επισημαίνεται με αστερίσκο και υπολογίζεται στην τιμή του άρθρου, όπως επίσης και η δαπάνη μεταφοράς ασφαλτομίγματος από τη μονάδα παραγωγής στον τόπο ενσωμάτωσης.

Προς το σκοπό της ολοκληρωμένης παρουσίασης του σκεπτικού του τρόπου υπολογισμού, τόσο της αξίας της ασφάλτου όσο και του άρθρου που αφορά στη διάστρωση της ασφάλτου –το οποίο περιλαμβάνει τις δαπάνες μεταφοράς καθώς και τις συμπαραομαρτούσες εργασίες και λοιπά απαιτούμενα υλικά (πλην της ασφάλτου) για τη διάστρωση- και της διαχείρισης αυτών εντός του προϋπολογισμού, σκόπιμο θα ήταν να συμπεριληφθεί σε αυτή την παράγραφο η σχετική επεξήγηση και όχι στην **παρ. 1.δ. του άρθρου 3**, το οποίο (άρθρο) άλλωστε αφορά στα «Απαραίτητα Δικαιολογητικά για την εκτέλεση των εργασιών».

Η ως άνω αναφερόμενη παράγραφος (3.1.δ) περιγράφει τον τρόπο υπολογισμού της συμβατικής τιμής των άρθρων των εγκεκριμένων τιμολογίων, τα οποία περιέχουν τα υλικά που θα πληρωθούν απολογιστικά. Συναφώς επισημαίνεται ότι από την παράγραφο (3.1.δ) δεν προκύπτει με σαφήνεια από ποια στοιχεία θα προκύπτει η αξία του υλικού κατά το χρόνο δημοπράτησης, ενώ προτείνεται αν τελικά επιλεγεί να πραγματοποιηθεί ο υπολογισμός αυτής με βάση τα άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών, να δοθούν έτοιμοι πίνακες τιμών άρθρων στις αναθέτουσες αρχές, προς διευκόλυνσή τους. Το αυτό προτείνεται να εφαρμοστεί και στα άρθρα που περιέχουν πολυβινυλοχλωρίδιο (PVC) και πολυαιθυλένιο υψηλής πυκνότητας (HDPE).

Ως προς το Άρθρο 2. Τρόπος υπολογισμού αξίας του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE)

Στην **παρ. 1.α.** αναφέρεται ότι η τιμή των εν λόγω στοιχείων θα εξαχθεί από την αναγραφόμενη τιμή του φορολογικού παραστατικού κτήσης του υλικού από τον ανάδοχο, ενώ ο ανάδοχος καλείται να προσκομίσει τουλάχιστον δύο (2) προσφορές προμήθειας υλικού.

Προκαταρκτικά σημειώνεται ότι, δεδομένου του σκοπού της υπό εξέταση ΚΥΑ, η οποία, όπως προαναφέρθηκε, θα αφορά σε ήδη εκτελούμενες συμβάσεις στις οποίες ο ανάδοχος πιθανολογείται ότι θα έχει ήδη προβεί στην αγορά του ως άνω υλικού (ιδίως για την περίοδο από 1/1/2002 μέχρι τη δημοσίευση της ΚΥΑ), χωρίς να είναι σε θέση να αποδείξει εκ των υστέρων τυχόν έρευνα αγοράς, είναι σκόπιμο να επανεξεταστεί η ως άνω διαδικασία που φαίνεται να αποσκοπεί στην διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος και στην αποφυγή καταχρηστικών, απατηλών συμπεριφορών. Εφόσον αυτός είναι ο σκοπός θα μπορούσαν να διερευνηθούν και άλλοι τρόποι επίτευξής του, όπως, ενδεικτικά, οι κατά προτεραιότητα δειγματοληπτικοί έλεγχοι από τους αρμόδιους φορείς, η έρευνα αγοράς και η παρακολούθηση των τιμών, για το κρίσιμο χρονικό διάστημα, σε κεντρικό επίπεδο, από το επισπεύδον Υπουργείο, σε συνεργασία με άλλους συναρμόδιους φορείς.

Η παραπάνω παράγραφος σε συνδυασμό με την **παρ.1.β.**, η οποία αναφέρει ότι η τελικά προκύπτουσα αξία του υλικού θα προκύψει με τη σύνταξη κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών, με μόνη αναφορά τη δυνατότητα της επιτροπής εξακρίβωσης κόστους να λάβει υπόψιν στοιχεία που έχουν προκύψει για τον κανονισμό της τιμής του ίδιου υλικού του ίδιου φορέα κατασκευής του έργου ή άλλων φορέων του δημόσιου τομέα, δύναται να προκαλέσει σύγχυση ως προς την τεκμηρίωση της αξίας των εν λόγω υλικών. Δέον όπως αποσαφηνιστεί η δεσμευτικότητα ή μη των προσφορών του αναδόχου, και στη δεύτερη περίπτωση προτείνεται η απαλοιφή του εν λόγω όρου. Πλέον των παραπάνω, με γνώμονα την τήρηση της διαφάνειας, προτείνεται η αποτύπωση σαφούς μεθοδολογίας του τρόπου εργασίας της επιτροπής εξακρίβωσης κόστους, με έρευνα αγοράς δικής της ευθύνης και συμπληρωματικά με στοιχεία κόστους του ίδιου φορέα κατασκευής του έργου ή άλλων φορέων, εφόσον κριθούν ως συναφή, βάσει υλικού και ποσοτήτων, ενώ όσον αφορά στη σύσταση της εν λόγω επιτροπής συστήνεται η παραπομπή στην παρ. 5 του άρθρου 156, ν.4412/2016, δεδομένης και της υποστελέχωσης των υπηρεσιών του δημοσίου.

Ως προς το Άρθρο 3. Απαραίτητα Δικαιολογητικά για την εκτέλεση των εργασιών

Στην παρ. 1(ii) αναφέρεται ότι τα νόμιμα αποδεικτικά προμήθειας ασφάλτου ή ασφαλτομίγματος, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) σύμφωνα με τον φορολογικό νόμο, θα πρέπει να αφορούν σε ημερομηνία προγενέστερη της εκτέλεσης της σχετικής εργασίας. Ειδικά για την ασφάλτο το συναφές δελτίο αποστολής εκδίδεται την ίδια μέρα που θα εκτελεστεί και η εργασία, και ως εκ τούτου προτείνεται να γίνει αποσαφήνιση του όρου περί ημερομηνίας φορολογικού στοιχείου ανά υλικό.

Στην **παρ.1.γ.** αναφέρεται ότι η επιπλέον δαπάνη των υλικών θα καλυφθεί από τις εγκεκριμένες για το έργο πιστώσεις. Η οριζόντια εφαρμογή του εν λόγω όρου, δύναται να οδηγήσει σε κάποιες περιπτώσεις σε μείωση φυσικού αντικείμενου ή σε επί ελάσσον δαπάνες πέραν των ορίων, οπότε να τύχουν εφαρμογής οι αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 156, ν.4412/2016. Δέον όπως αποσαφηνιστεί ο τρόπος αντιμετώπισης αυτής της περίπτωσης κατά τη σύνταξη του ΑΠΕ. Επισημαίνεται εκ νέου, η οριοθέτηση των επιτρεπόμενων τροποποιήσεων με βάση τα άρθρα 132/ 227 ν. 4412/2016.

Ως προς το Άρθρο 4. Έναρξη ισχύος

Ορίζεται η 1η-1-2022, ενώ δε διευκρινίζεται συναφώς ότι η λήξη ισχύος είναι η 6^η-12-2022. Η παραπάνω διευκρίνηση υπάρχει μόνο στο άρθρο 1, το οποίο αναφέρεται στον τρόπο υπολογισμού αξίας της ασφάλτου, από το οποίο προτείνεται να απαλειφθεί και να τεθεί στο παρόν άρθρο ως γενικός όρος που καταλαμβάνει τις σχετικές προμήθειες και των τριών υλικών.

Ως προς το συνολικό σχέδιο της Κοινής Υπουργικής Απόφασης.

Η υπόψιν ΚΥΑ, σε εφαρμογή του άρθρου 152 του ν. 4938/2022, επιχειρεί να προσδιορίσει ένα σαφή τρόπο υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) στο πλαίσιο συμβάσεων κατασκευής δημόσιων έργων, πλην όμως στην προσπάθεια αυτή ανακύπτουν ζητήματα που χρήζουν περαιτέρω διευκρινίσεων.

Ένα από αυτά είναι ο τρόπος χειρισμού των σχετικών μελετών που εμπεριέχουν τα εν λόγω υλικά και που βρίσκονται σε στάδιο εκπόνησης κατά το διάστημα εφαρμογής της εξεταζόμενης Κ.Υ.Α. και για τις οποίες θα ήταν ωφέλιμο να διευκρινιστεί αν θα λαμβάνεται υπόψιν η εν λόγω Κ.Υ.Α. κατά τη σύνταξη του προϋπολογισμού και των σχετικών τευχών της μελέτης.

Ασάφεια διαπιστώνεται στην αντιμετώπιση του ενδεχόμενου πρόσθετου κόστους καθώς και την ενσωμάτωσή του κατά της σύνταξη του προκύπτοντος εκ της εφαρμογής της εξεταζόμενης Κ.Υ.Α. ΑΠΕ, καθώς λαμβάνοντας υπόψιν το ν.4412/2016 και πιο συγκεκριμένα την παρ.1 του άρθρου 126, την παρ.10 του άρθρου 154 και τις παρ. 1 και 3 του άρθρου 156, οι οποίες αναφέρουν αντίστοιχα τα ανώτερα όρια απολογιστικών (250.000,00€), πρόσθετων και πέραν της αρχικής σύμβασης απολογιστικών εργασιών (15%), συνολικής αύξησης του συμβατικού ανταλλάγματος (50%) και επί ελάσσον δαπανών (20% και αθροιστικά 10%), δεν καθίσταται σαφές αν αυτές οι διατάξεις εξακολουθούν να λαμβάνονται υπόψιν, ή αν εμπίπτουν στην εξαίρεση που αναφέρει το άρθρο 152 του ν. 4938/2022. Σε περίπτωση δε που δεν εμπίπτουν, δέον όπως διευκρινιστούν οι ισχύοντες κανόνες σύνταξης ΑΠΕ. Σε κάθε περίπτωση επαναλαμβάνεται ότι οι τροποποιήσεις συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους επιτρέπονται υπό τις προϋποθέσεις των ενωσιακής προέλευσης άρθρων 132 ή 337 ν. 4412/2016.

Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη ότι στο άρθρο 152 του ν. 4938/2022 αναφέρεται ότι «για εργασίες που αποζημιώνονται σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, λόγω της συμπερίληψης των άνω υλικών, δεν καταβάλλεται δαπάνη αναθεώρησης, υπό την έννοια του άρθρου 153 του ν. 4412/2016 (Α' 147)» και προκειμένου να μην δημιουργείται σύγχυση στις διευθύνουσες υπηρεσίες, θεωρείται σκόπιμο να γίνει σχετική αναφορά εντός της παρούσας Κ.Υ.Α., περί της μη καταβολής δαπάνης αναθεώρησης των άρθρων εκ των οποίων η αξία των υλικών απομειώνεται και πληρώνεται απολογιστικά.

Πλέον των παραπάνω, προς το σκοπό της τυποποίησης της διαδικασίας πληρωμής των ως άνω εργασιών και λαμβάνοντας υπόψιν τα άρθρα 152, 155 και 156 του ν.4412/2016, δέον όπως διευκρινιστεί σε ποιο στάδιο θα δύνανται να πληρωθούν τόσο οι απολογιστικές εργασίες όσο και οι εναπομείνουσες εργασίες των άρθρων μετά την αφαίρεση της αξίας των υλικών, ήτοι πριν ή μετά τη συμβατική τακτοποίησή τους.

Τέλος, δε γίνεται καμία αναφορά ως προς τον υπολογισμό της απομείωσης της αξίας των υλικών ασφάλτου, πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) στο πλαίσιο υλοποίησης έργων που κατασκευάζονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 50, ν.4412/2016 «Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτης - Εξουσιοδοτική διάταξη», βάσει και των σχετικών προβλέψεων του άρθρου 156, ν.4412/2016.

Καταληκτικώς επισημαίνεται ότι, σε κάθε περίπτωση, για την ομοιόμορφη εφαρμογή των διατάξεων της προτεινόμενης Κ.Υ.Α. κρίνεται απολύτως αναγκαία η παροχή κατευθύνσεων εκ μέρους του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, ώστε να διασφαλιστεί η ομαλή και ομοιογενής εφαρμογή τους από τα αρμόδια όργανα των αναθετουσών αρχών, η όμοια αντιμετώπιση όμοιων περιπτώσεων και η τήρηση της θεμελιώδους αρχής της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων. Στις οδηγίες αυτές κρίνεται σκόπιμο να περιληφθεί αναφορά στην εφαρμογή της ΚΥΑ υπό την επιφύλαξη του άρθρου 132 / 337 ν. 4412/2016 και της υποχρέωσης δημοσίευσης του τυποποιημένου έντυπου «Ανακοίνωση Τροποποίησης» στο Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας της Ένωσης (simap.ted.europa.eu) για τις συμβάσεις άνω των ορίων, στην περίπτωση εφαρμογής της παρ. 1 (γ) των ανωτέρω άρθρων.

VII. Συμπέρασμα

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, η Αρχή, ασκούσα την κατά το άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011, αρμοδιότητά της, αποφασίζει ομόφωνα την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του προτεινόμενου σχεδίου **Κοινής Απόφασης των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών με θέμα: «Καθορισμός τρόπου υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) απολογιστικά»** σύμφωνα με τις προπαρατιθέμενες παρατηρήσεις, επισημάνσεις, καθώς και νομοτεχνικές διορθώσεις και βελτιώσεις.

Αθήνα 23 Αυγούστου 2022

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Προεδρεύων Αντιπρόεδρος

Αδάμ Καραγλάνης